

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERȚIUNI:

se socotesc după tariful a cu
prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Dela

Conferența învățătorilor

gr.-or. rom. din tractul Orăștiei.

Vineri în 6 Maiu n. (ziua Sft. George) și Sâmbătă în 7 Maiu, au fost întruniți la Orăștie învățătorii gr.-or. români din tract, în conferența învățătorescă, sub conducerea d-lui comisar consistorial Dr. Vasile Bologa. Sau ținut 4 ședințe, și cu plăcere o constatăm, că nici o ședință n'a fost, dela care cei prezenți se nu se aleagă cu frumoase povețe nouă, cât teoretice, cât practice, pentru munca mai departe în cariera lor.

În ședința I. de deschidere, ținută îndată după serviciul divin, — comisarul consistorial Dr. Bologa a ținut un frumos cuvânt de deschidere, în care a stăruit mai ales asupra însemnatului principiu: *voește și vei putea!*, dovedind că acolo unde este *voință* tare și stăruitoare, acolo abia se mai poate vorbi de pedeci în calea lucrării, căci *voința* cea neînfrântă înfrânge și cele mai grele pedeci și le înlătură din calea sa, ori află chipul de a le încunjuța, și trecând dincolo de ele, se dee mai departe înainte!

Fiind acesta un principiu de viață foarte însemnat, nu numai pentru învățătorii în munca lor în școală, ci și pentru tot omul ce trăiește în lume și are a se lupta cu greutățile vieții — dăm cetitorilor „Libertății” în estras și popularisate părțile privitoare la acest principiu din discursul d-lui Dr. Bologa.

După-ce dl comisar arată cum învățătorului nu-i este dat să muncască atât pentru binele său personal, cât însutit mai mult, ba aproape numai pentru binele obștesc, scoate la iveală că tocmai acesta e lucrul, care înalță prețul și însemnătatea statului învățătoresc în sinul unui popor. De aceea un învățător trebuie să se și bucure de sporul și înflorirea așezământului încredințat conducerii lui, aflând o deosebită mulțumire sufletească în aceasta, iar mulțumirea aceasta îi e apoi un îndemn statornic pentru a-i păstra energia și dragostea de muncă în cariera sa.

„Dacă dv. ați afla, — urmează apoi dl comisar — că în o privință oarecare lipsesc cerințele trebuincioase pentru ținerea la înălțime a școalelor noastre, eu sunt gata a spune mijlocul pentru ajungerea acestui scop: nimic altceva nu se cere, decât *o voință puternică și statornică*, adevăr mare acesta, săpat și pe tabla de marmoră de pe fruntea școlii acesteia (din Orăștie). Și aci am atins o chestiune la care va trebui să zăbovim puțin.

D-lor! Dela tribuna publică a Academiei române (din București) s'a rostit în luna trecută conferența dlui academician Olănescu despre: Causa nepăsării față de literatura și arta noastră națională. Și dsa află pricina acestei nepăsări în scăderile de creștere ale generațiilor mai tinere!

Pentru-că, zice academicianul, creșterea *femeii* se face în mediu strein și sterp, în afară de spiri-

tul de familie și cel național, și ca atare dă sufletelor o formă ce e cu totul deosebită de psihologia română (de mersul ce ar trebui să-l aibă sufletul român!).

Iar creșterea *băeților* dă aproape aceleași stări! De mici băeți, zice, dați la școală și lăsați acolo în voia întâmplării, profesorul n'are altă grijă, decât a le încărca mintea cu știință, iar cultivarea *inimii* și a caracterului, e lăsată pe al doilea plan sau de tot în părăsire, așa că cei mai mulți ies din școală, *lipsiți de ori-ce voință și direcție!*

Mărturisesc — zice dl comisar — că m'au pătruns cuvintele de mai sus rostite la Academie, și va trebui să recunoaștem, că ele ne privesc și pe noi! Dvoastră știți mai bine și sunteți chemați a spune, de ne putem desvinovați ori ba.

Pentru-că se căutam numai la elevii, cari părăsesc școalele noastre, cât sunt ei de orientați, de ce *voință* sunt pătrunși și stăpâniți? Și va trebui să recunoaștem, că nu găsim la ei nici o *voință*, nici o orientare, sau apoi o *voință* tulbure, nehotărâtă! Cu asta însă n'am deslețat problema chemării noastre.

Ca urmare, se mergem și mai departe, se căutam, se cercetăm amănunțit, că oare găsim noi *la poporul nostru* peste tot, arătându-se vre-o *voință* puternică și comună? Și cu durere va trebui să vedem, că nu găsim nici o *voință*, nici o pornire puternică unitară și salutară, ci mai curând o totală amorțire! Drept ce, și noi trebuie să cumpănim cuvintele academicianului.

Adevărat că în unele părți din Ungaria, începe a se ivi o „*voință*” în sinul poporului nostru, sub firma socialismului. Dar decât o atare *voință* răcâtă mai bine nimic!

Am ținut de o datorință pentru mine, să vă atrag, dlor învățători, luarea aminte, asupra acestor lucruri. Ca să ne punem mai cu din adinsul puterile a desvolta în sinul poporului o *voință* spre bine călăuzită, puternică, nobilă, practică, în direcțiune morală!

Căci se nu uităm că *voința* proprie este și va rămânea cea mai puternică și roditoare însușire, cu care chiar Dzeu l'a înzestrat pe om. *Voința* a format prin vremuri și formează și azi naturile de elită, caracterele eroice, figurile vrednice de admirat! Ea este care, în cercuri mai modeste, formează naturile statornice, hotărâte, muncitoare și bine oțelite în lupta de tote zilele!

Pentru aceea se și spune și se scrie, că ori-ce lucru mareț ce s'a săvârșit vre-odată în lume, nu se datorește, cum se crede în deobște, unei inteligențe, unei minți agerite, ci mai vârtos *puterii mari a unei voințe neclinte, hotărâte, lucrătoare!*

Dar și în înțeleșul scripturilor, omul numai atunci e om, când are o *voință* tare și statornică în bine, luminată de o pricepere largă și încălăzită de simțăminte nobile!

Iată spre ce trebuie să străduim și noi cu toată truda în școalele noastre!

Nu sunt acestea cuvinte, pe cari numai dascălii se și-le pună la suflet, ci tot omul bine pricepător al rostului vieții în lume! Nu numai dascălul trebuie să se silească a planta și a cultiva în

inima copiilor această *voință* atoaate biruitoare, ci și fiecare preot, ba fiecare cărturar, trebuie să se facă dascăl al oamenilor mari, al poporului întreg, cercând a trezi în el o atare *voință* tare și spre bine pornită, — căci într'adevăr azi prea se pare, că la noi Români din țerile coroanei ungare, domnește o totală lipsă de *voință*, de sus până jos, în păturile umilitului și tinidului popor, ca și în cele alte circumspecții ori nepăsătoare inteligințe!

Iată de ce am și pus acest estras din vorbirea didactică a dlui Dr. Bologa la acest loc al foii noastre.

Stejarul dela Țebea.

În țințirim la Țebea, când stelele răsar,
Își scutură coroana istoricului stejar,
Și frunza lui s'așterne peste mormântul sfânt,
Dar' crengile s'apleacă și freamătă în vânt.
El, straja răsădită cu veacuri înainte,
Pare c'ar înțelege, ce scumpe, cât de sfinte
Sunt oasele îngropate sub adumbrirea lui;
S'apleacă și sărută țărina mortului.
În noapte strălucește trecutul *nost* duios,
Pe fruntea lui bătăna-i cununa lui Christos.

S'apleacă 'ncet stejarul și spune tainici șoapte,
Ear' vântul le adună și le resfiră 'n noapte,
Mormântul se deschide și Iancu se deșteaptă;
Se 'nalță-ncet din groapă, ridică mâna dreaptă
Și arată, tot arată cu ea spre Asfințit,
Ascultă, tot ascultă și stă încrămenit...
Din vale glas de tulnic pătrunde tânguios,
Și se preface 'n lauri cununa lui Christos.
Stejarul se tot sbate și freamătă mereu,
Dar' ca un glas de clopot răsună glasul seu:

„Da, îmi aduc aminte; — la Lodi am luptat
Ca lei, pentru Țeară și pentru Împărat,
La *Ascole*, la *Aspern*, acolo-am fost și noi,
Și-am străbătut prin gloanțe și n'am dat înapoi.
La *Austerlitz* la *Wagram* la *Zlatna* la *Abrud*
La *Mărișel*, la *Belgrad*, ca lei ne-am bătut.
Am fost și la *Custozza*, la *Königrätz* am fost;
Și că ne-a 'nfrânt dușmanul, n'a fost pe-
[tul nost.

Luptat-am pretutindeni și doar', ca nime altul,
Strigam murind în luptă: „Trăiască Împăratul!”

Oftând ascultă Iancu, și luna-i bate fața,
Dar' de pe fruntea-i tristă, nu se resfiră ceața...
Ar vrea să zică ceva... dar' glasul nu-l silujește,
Cu vîl de pânză neagră, durerea-l copleșește...
În sat, cocoșii cântă, — încet adie-un vînt,
Ear' mortul se întoarce și intră în mormânt...
Stejarul se ridică, duios din frunze bate:
„Ce Ți-am greșit noi, — oare, — Mărite Im-
[părate?...
Că vremea trece, trece, dar' munții *stau* pe loc,
Și adăpostesc întrînșii un neam fără noroc”!

Cluj 1904.

V. E. Moldovan.

Așa-i frumoș.

În rapoartele date de foile noastre despre festivitățile bisericești din jurul mormântului lui Barițiu, ochiul atentă băgat cu plăcere de seamă, că în jurul mormântului acestui bărbat, iubit de inimile tuturor Românilor, căci și el pentru noi pentru toți a trăit și a muncit, și cu drept îl putem numi că al nostru al tuturor este, — acest sentiment de comunitate a iubirii față de el, s'a revărsat frumos asupra mormântului lui prin conlucrarea frățească a celor două confesiuni române la serviciul divin celebrat pentru sufletul lui Barițiu.

Preoții confesiunii greco-catolice române, căreia și Barițiu a aparținut, au servit parastasul,

ear' corul seminarului greco-oriental român a dat răspunsurile la parastas și la toată partea funebrelă a serviciului, ba în firul sf. liturghii, frumoasa priceasnă „Ochiul” a fost cântată în biserica greco-catolică, de cunoscutul cântăreț Isaia Popa, preot greco-oriental în Ocna.

Și toți s'au dus cu suflete înălțate și cu inimi pline de mulțumire dela această sărbare, în care și prin aceste forme esterne, prin acest amestec al serviciului, în ființa de față a Metropolitului gr.-oriental din Sibiu, s'a dat o atât de frumoasă dovadă a contopirii frățești a sentimentelor de cari erau pătrunși cei prezenți în fața memoriei și a mormântului lui George Barițiu.

Noi stăruim asupra acestui lucru, ca asupra unei frumoase apariții, care pare că vrea să repare reaua impresie ce se făcuse la Asociațiune pe tema confesională, când fu vorba de a servi o simplă sfințire de fundamente a unei case naționale iarăși comună tuturor, și unde neînțelegerile și provocările la opreliști, ba doar' și la... canoane, — au rănit multe inimi bune românești!

Deși, după frumoasa apropiere și înțelegere ce s'a stabilit între cele două metropolii din Blaj și Sibiu privitor la susținerea de școale comune în comunele mestecate, apoi nu ne mai așteptam la atâta înstrăinare, ci tocmai la o mai departe apropiere și înfrățire a celor două biserici naționale românești, cari și una și alta cuprind în sinul lor mulți fii distinși ai neamului, fii cari, bisericiani sau mireni, ar trebui să-și pună în cumpănă toată trecerea lor, ca să întărească curentul de toleranță, ba de frăție înțeleaptă, a cărui un semn îmbucurător îl vedem și în funcționarea împreună a elementelor de serviciu din jurul mormântului lui George Barițiu la Sibiu.

Pace nouă, pace nouă!

Procesul nostru I.

Mult hărțuitul proces de presă al părintelui Moța pentru articolul „A murit Mathia și cu el dreptatea” publicat în anul I. din „Libertatea”, — se va pertracta de nou înaintea Curiei la 1 Iunie a. c. Se știe că autorul fusese osândit de tribunalul din Cluj la un an temniță ordinară și 1000 cor. în bani; Curia nimicise această osândă, dar' tribunalul a dat și a doua-oară aceeași pedepsă.

Procesul D-lui
V. E. Moldovan.

În 11 Mai st. n. s'a desbătut la curtea cu jurați din Cluj procesul de presă făcut D-lui Vasile E. Moldovan pentru ațitare în contra naționalității maghiare prin niște articoli istorici publicați în „Foaia Poporului” sub titlul „Despre originea noastră”. Apărător a fost fratele acuzatului, dl Dr. Valer Moldovan, avocat în Turda.

După-ce s'a constituit curtea cu jurați, la întrebarea președintelui,

că de ce a scris articoli aceștia, acu zatul răspunde următoarele:

La întrebarea, că: de ce am scris acești articoli?, îmi vine să răspund cu altă întrebare, anume: De ce se nu-i fi scris? Sistemul de învățământ dela noi, ar fi destul motiv ca să ne răsvătească sufletele. Pe noi ne-ați scos din cadrele istoriei patriei, par'că noi nici n'am fi existat aci, par'că istoria acestei țeri n'ar avea nimic cu noi! Tot ce s'a făcut, e meritul naționalității maghiare, noi am fost numai un „quantiti negligible”; — ne-ați eschis și din cadrele istoriei literaturii, — par'că celelalte naționalități n'ar fi demne de-a vedea Parnasul. Nu ne învață școalele de stat nimic despre noi, ba ne oprită să ne învățăm trecutul nost chiar și din sîrguință proprie. Ne priviți ca pe străini, și vă mirați că în sfîrșit ne simțim și noi — străini!

Am scris istoria Românilor din Ardeal, pentru-că știu, că trecutul e garanța viitorului. Am scris ca să stie și țărani, că, deși ni-se tăgăduiește ori-ce trecut, noi avem trecut, mai mare și mai dureros decât ori-ce altă naționalitate în țara asta! Și am scris aceste articole, ca să propovăduiesc în sinul poporului știința educătoare a istoriei, de care D-voastră credeți, că noi n'avem nici o trebuință, ci, ne-am născut numai ca să fim vieța întreagă sateliți naționalității maghiare, — care în extravaganta ei, — și-a creat chiar și un Dumnezeu separat de alte neamuri!

Istoria D-voastră, care ne silii să o învățăm, nu e numai fantastă și falsă, și nu numai că tace de noi, dar' ne umilește direct.

Îmi aduc dminte, că un profesor în liceu m'a silis să strig în gura mare, că: „Iancu a fost căpitan de bandiți”, — acel Iancu, pe care noi îl divinizam și despre care „Pallas Lexicon”-ul unguresc însuși zice, că e „una din cele mai ideale figuri ale timpului seu!”

Și am scris acești articoli, ca se ridic un monument demn în sufletul poporului român, acelor bărbăți ai neamului, pe cari noi îi idealisăm, dar' cari sunt obiect de hulă pentru Domnia-Voastră și căroră nu ne dați voce să le ridicăm un monument!

Fiindcă talmaciul Dr. Tauber nu era în stare să talmăcească fidel cuvintele acuzatului, acesta, după-ce a premis, că își susține dreptul de a se apăra în limba maternă, și-a urmat apărarea pe ungurește. Vorbirea de acuză a procurorului a făcut impresia, că el însuși nu-i încredințat de adevărul celor ce susține și întregă vorbirea a fost o zbatere cu puțin aparat istoric.

Pe urmă și-a ținut acuzatul vorbirea de apărare, care a ținut mai bine de un ceas.

Vorbirea a fost o continuă acuză, o adevărată filipică la adresa procuraturii, a sistemului de guvernare maghiar, și a abuzurilor ce se comit în detrimentul libertății pe presă!

Vorbirea asta plină de satiră pișcătoare, vom publica-o în un număr viitor.

A urmat la rind apărătorul. Intr-o vorbire plină de miez a documentat, cât de fără temeii e acuza și a scos în lumină nevinovăția acuzatului.

După ripostul procurorului, care atingea mai multe chestii politice mărunte, a răspuns acuzatul mai ales în chestii, cari atingeau România, cu argumente zdrobitoare.

Sfârșitul cred, că l-a prevăzut ori care Român, pentru-că toți știu, că la curtea cu jurații din Cluj te osândește și pentru-că ai zis de pildă Tatăl-nostru la mormântul lui Iancu..

Verdictul juraților l'a scos vinovat pe Dl V. E. Moldovan, și tribunalul l'a osândit la 4 luni temniță de stat și 1000 de coroane amendă, ear la caz că nu s'ar putea încassa, alte 50 de zile.

E îndatorat totodată a purta spesele de proces și să publice sentința în coloanele „Foi Poporului“.

Procurorul s'a mulțămît, apărătorul însă a dat recurs de nulitate la curie.

Atunci s'a ridicat acuzatul grăind cătră judecătorii și juratii surprinși: „Din parte mi nu sunt mulțămît și cer ca să-mi mai măriți pedeapsa!... Procurorul a pretins, ca acuzatul să fie ținut în arest preventiv, ceea-ce s'a și primit.

—*—

Mormântul lui Barițiu.

Vineri (6 Maiu n. ziua de sf. George), s'a făcut sfințirea modestului monument ridicat la mormântul lui George Barițiu la Sibiu.

De unsprezece ani doarme somnul de veci în mormântul său de lângă biserica gr-cat. din Sibiu fostul president al „Asociațiunii“, president al „Academiei române“ din București, luptător sincer pentru luminarea poporului român și înțeleptul scriitor al istoriei suferințelor aceluia popor, — fără să fi avut până acum la mormânt un monument cât de modest, o cruce deamă de vrednicia vieții sale consacrată neamului său. Acum rudeniile mai de aproape: fiecele, nepoții și nepoatele, au împlinit ei ceea-ce obștea nu a împlinit, ridicând la mormântul lui Barițiu un obelisc de granit cu efigia în bronz a lui Barițiu și cu inscripția: „Lui George Barițiu 1812—1893. În semn de pietate, fiecele, nepoții și nepoatele“.

FOIȚA

MIGUEL

de P. Luis Coloma.

Motto: Eu nu am nimic împotriva, dacă tu dorești a descrie această întâmplare din viața mea; dar te rog să nu înfrumusețezi nimic. Spune, și arată-mă tocmai așa precum am fost, și precum mulțumită cerului azi sunt, ca astfel să fie tuturoră vedit proverbul ce tu-mi ziseși într-o zi: „Nihil longe est a Deo“. „La D-zeu, nimic nu este peste putință“.

(Din epistola lui Mig. cătră autorul acestei descrieri).

În salonul bogatei doamne ved. de H. care trecea ca cea mai vrednică femeie în tot jurul, un mic obiect atrasă luarea aminte, fiecărui oaspe. Era un prea frumos și foarte prețios crucifix de marmoră, așezat sub un baldachin de catifea neagră, care părea minunat lucrat de o mână meșteră, și împodobit cu felurite petricele prețioase, cari atât ziua la razele soarelui, ce străbăteau prin giumurile și perdelele de mătășă, — cât și seara la palida lumină a luminilor din can-

Sfințirea acestui modest monument (cum modestă a fost întreaga viața răposatului), împreună cu oficierea de parastas pentru odihna sufletului răposatului, s'a făcut Vineri în prezența unui public ales, prin Nicolae Togan, protopop gr-cat. în Sibiu, Arsenie Bunea, secretarul comitetului administrator al fondului fostilor grănițeri din regimentul I grănițeresc și Dionisie Decei, paroch în Orlat, care a făcut serviciul de diacon. Cântările liturgice le-a cântat corul bisericei gr-cat. din Sibiu, compus din elevi dela școalele medii din loc, ear cele funebrele dela parastas și sfințirea monumentului le-a cântat, cu multă duioșie și frumșeță, corul seminarului archidiececan din Sibiu, sub conducerea profesorului de cântări și tipic, presbiter Dimitrie Cunțan. Cu multă plăcere a fost ascultată și priceasa „Ochiul“, cântată de cunoscutul cântăreț fruntaș al nostru *Isaia Popa*, paroch gr-or. în Ocna.

Intre publicul asistent, care a ținut să satisfacă și cu această ocaziune datorinței de pietate și de recunoștință națională față cu memoria bărbaților binemeritați ai neamului, era înaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, Pr. Sa dl archimandrit-vicariu Dr. Ilarion Pușcariu, Pr. Sa dl protosincol dir. Dr. Eusebiu Roșca, protopresbiterul Ioan Papiu, protopresb. Ioan Droc, adv. Ioan A. de Preda, profesorii seminariali Dr. Petru Șpan, Dumitru Comșa, Vasile Stan și Nicolae Vătășan, domnii Petru Pipoș, jude de tablă în pensiune, Iuliu Bărdossy, Nicolae Penciu, Dr. Dumitru Ștefan, Rubin Pația, Dr. Tiberiu Bredicean, Iuliu Popescu, și alții, dame și domnișoare din societatea română sibiană, numeroși reprezentanți ai tinerimii române sibieni și preoți și învățători din comunele dir jurul Sibiului.

Din partea familiei au fost de față la acest act: familia Boldea din Turda: Doamna *Aurelia Boldea* nasc. *Barițiu*, fiica regretatului Barițiu, și soțul *George Boldea*, căpitan în pens.; familia Bontescu, din Hațeg: doamna *Maria Bontescu* nasc. *Barițiu*, fiică alui *G. Barițiu*, și soțul *Mihail Bontescu*, adv. dir. de bancă, în Hațeg; nepotul *Dr. Aurel Vlad*, deputat dietal, *Arsenie Vlaicu*

delabru, avea o strălucire admirabilă în mii de colori, pentru ochii privitorului.

Fără voe îți venea să crezi că aici sub acest baldachin ce îți făcea o impresie adâncă, — se află vre-o relicvie sfântă, — sau vre-o icoană făcătoare de minuni. Dar' nici una, nici alta, — decât o bucată de ban, ce era foarte tăiat și avea pe el mai multe sgărieturi. Acest ban reprezenta pe față contrară chipul *Isabelei a 11-a* și era așezat pe o perniță de catifea purpurie.

Eu, când am văzut acest ban, m'întrebai însu-mi pe mine, foarte mirat, că oare ce însemnătate ar putea avea, — și eram așa de adâncit în cugete încât nici nu am băgat de seamă că stăpâna casei s'a apropiat de mine.

„Sunt frumoase petricele așa-i?“ îmi zise dînsa cu un suris dulce, uimit nu m'ei mai puteam îndoi nici o clipită, curiositatea mea fusese observată de ea.

„Da, sunt admirabile“ răspunsei eu, nu puțin frapat „și într'un adevăr și vrednicesc a fi dosarul unei relicvie“.

Doamna de H. surise iarăși, și răspunse într'un ton foarte serios.

„Relicvie pentru mine este aceea bucată de ban, care a mântuit viața fiului meu, — și l'a adus la calea

și soția, familia Popoviciu din Hațeg.

Ear' în calitate de reprezentanți oficiali: Grigorie G. Tocilescu și Dr. Atanasie Marienescu, delegați ai *Academiei române* din București; Iosif St. Șuluțiu, Partenie Cosma, Dr. Cornel Diaconovici și Dr. Octavian Rusu, reprezentanți ai *Asociațiunii*; d-șoara *Elena Petrașcu*, directoara internatului școlalei de fete a *Asociațiunii*, împreună cu d-șoara *Eugenia Iovescu* și dl *Victor Păcală*, profesori la școala civilă de fete a *Asociațiunii*; reuniunea femeilor române din Sibiu sub conducerea presidentei *Maria Cosma*, delegațiunea învățătorilor gr-or. din cercul conferențial Sibiu, condusă de comisarul consistorial al conferenței, protopresbiter *Nicolae Ivan*, asesor consist. și popor din Sibiu.

După terminarea serviciului divin al sfintei liturgii și al parastasului, întreg publicul, în frunte cu preoții slujitori, a eșit la mormânt, unde — pe timp noros și rece — s'a făcut sfințirea monumentului, după care dl *Marienescu*, în numele *Academiei* a rostit un frumos discurs comemorativ.

Impresionat de serviciul divin, cu frumoasele cântări cântate de cele două coruri, de prezența elitei societății sibieni în frunte cu reprezentanții bisericeii ortodoxe, dl *G. Tocilescu*, însuflețit scrupător al trecutului, și glorios și plin de suferințe, al neamului românesc, imediat după oratorul oficial al *Academiei* a rostit un însuflețit discurs — improvisat, — în care a scos la iveală meritele lui *Barițiu* câștigate pe terenul luminării poporului român, și meritele *Ardelenilor*, cari ântău au aprins făclia culturii, a iubirii de neam și de limbă și dincolo, peste Carpați, insistând la urmă, că cei-ce țin astăzi locurile ocupate de *Barițiu*, să ducă la îndeplinire programul său, care era: luminarea minții și a inimii *mai ales a inimii* românești!

Vorbirea dlui academician *Tocilescu* a făcut adâncă impresiune asupra ascultătorilor, și regretăm, că improvisată fiind, nu o putem aduce în întregime.

De încheiere amintim, că „*Academia Română*“ a depus pe mormânt o superbă cunună de lauri, cu fundă albă și cu inscripția: »*Academia română — Nemuritorului George Bari-*

adeverului! Pentru aceea voiu, ca locul ei să fie aici la picioarele Mântuitorului!

„Eram sigur, cumcă venerabila doamnă observă din trăsurile feței mele mirarea ce mă cuprinsese, căci cu un zimbet prevenitor ea urmă:

„Când va fi să întâlnești pe Miguel — roagă-l în numele meu, ca să-ți istorisească istoria lui“.

L'am și cercetat anume pentru aceasta pe Miguel, însă, nu am putut afla nici un singur cuvânt din gura lui. El era pe acel timp nespuse de sceptic, și îmi răspunse la toate întrebările mele cu renumitul proverbă Coranului: „*Argint e vorbirea și aur e tăcerea*“, cu adausul, că după vederile marelui poet turc *Rali Efendi*, natura a dat omului două urechi și numai o singură limbă, pentru de a-i da să înțeleagă, cumcă, el — mai mult să asculte, decât să vorbească.

Eu mă rugasem de el cu stăruință ca să-mi desfăteze amândouă urechile cu limba lui, dar' îndeșert. Precum băgam de seamă, studiile lui în *Răsărit*, îi însuflaseră o neîncredere mare față de prieteni. El se încredea numai la puținii oameni, cărora le istorisia însuși, fără a fi rugat, istoria de mai jos.

Ajuns în urmă un bărbat de model, și tată alor cinci copilași frumu-

țiu“. Asemenea și „*Asociațiunea*“, tot cunună de lauri de aceeași mărime cu fundă neagră și cu inscripția: „*Asociațiunea — Binemeritatului president George Barițiu*“.

La orele 12 ore și un sfert ceremonia a fost terminată și publicul s'a resfîrat mulțumit cu felul cum sibieni au ținut să-și arete recunoștința față de bărbatul care a avut partea leului în luptele purtate pentru redestep-tarea neamului românesc din somnul cel adânc și secular. Se va fi înveselit însă și sufletul blând al marelui *Barițiu*, acolo unde se află între cei drepti, văzând că neamul său, pentru care el a trăit și a muncit, nu-i lipsește înșurșirea cea mai nobilă și mai frumoasă: sentimentul recunoștinței.

Și acum doarmă mal departe, căci doarme numai, nu e mort, — trăind în inimile întregului neam românesc!

Din familia *Barițiu* au fost de față la desvelire următorii:

Fiecele răposatului, d-na *Aurelia Barițiu* măritată *George Boldea* în *Turda*, și d-na *Maria Barițiu*, măritată *Bontescu* în *Hațeg*.

Ginerii: *George Boldea* și *Mihail Bontescu*.

Nepoții: *Dr. Aurel Vlad*, avocat, *Orăștie*, *Victoria Vlad*, măritată *Popovici*, *Hațeg*, *Victor Bontescu*, *Veturia Bontescu* măritată *Papp*, *Brad*, *Virginia Iuga* măritată *Vlaicu*, *Brașov*. Soții acestor două din urmă: *Arsenie Vlaicu* și *Dr. Ioan Papp*.

Rudenii mai îndepărtate: *Dr. Iuliu Popescu*, *Turda*, *Victor Barițiu*, *Stremți*, *Emilia Barițiu*, măritată *Cato* și *Aurelia Barițiu*, *Stremți*. (După „*T. Rom*“.)

Congregație, și... cortesiri.

Am primit convocatorul oficios pentru congregația de primăvară a comitatului nostru. E pusă, cum vestisem înainte și noi, pe 18 Maiu n. la orele 9 a. m.

Sunt puse la ordinea zilei 459 obiecte, și vor mai veni vre-o 50—60 în programul suplinitor ce se dă de regulă! Faptul acesta arată, că într'adevăr constituția comitatensă în acest punct a ajuns a-și pierde rostul de-a binele!

Căci de-ar fi ca ea să-și împlinească, el îmi scrisese șirele din „*Motto*“ acestei istorioare.

Pentru un moment să pare a fi uitat proverbul *Coranului*, — și vederea poetului *Rali Efendi*.

2.

Miguel era un sburător nestatornic în înțelesul deplin al cuvântului. Inșe el nu aparținea acelor cari se lăsau a fi conduși prin porniri perverse, sau prin cugetări imorale, ci era aceea victimă nefericită, care cade jertfă păcătoaselor influințe ale altora.

Ajungând în societate rea, el s'amestecă în datinile ei urite, până când nu mai avu puteri a le purta.

Tatăl lui, om avut, prefectul unui domeniu princiar în *Andalusia*, nu se interesa deloc nici într'o privință de creșterea fiului său. El se îndestulă cu aceea, că băiatul lui cu 15 ani, era cel dintâi gimnastic în tot ținutul. Așa nu odată se întâmplă, că îndrăznețul copil încăleca pe mînzul cel mai aprig și încă nefîvțat, din staulul tatălui său și alerga spre uimirea și groaza tuturoră, în lungul domeniului, făcând calul să înnoate în spume de oboseală, — eară el ședea cu o siguranță nespuse în șaua lui cea de pele scumpă. Pe el îl găseau pretutindenea. Nu trecea zi, ca să nu-l vezi printre cireada de boi ce păștea în liber, și atunci cea mai mare plăcere a lui era, de a ațța și

săca rolul cu cinste și conștientiositate, ar fi cu neputință ca în congregații, cari țin de regulă 5—7 ore, să-ți presinte spre judecare 500 obiecte anume cele mai multesocoteli comuna leși orășenești, tot lucruri de însemnătate, în cari multe neorândueli se strecură, și se pot strecura în bună voe, căci nici oficianții din centrul comitatului n'au vreme să le urmărească și cearnă cu de-amănuntul pe toate, ear' congregația și mai puțin, câtă vreme, după încercatul program, i-se vin abia 2—3 minute de obiect!

Deja ca punct 7 al programului e pusă: alegerea de vicișpan în scaunul devenit vacant prin avansarea fostului vicecomite la postul de comite suprem.

Precum auzim, cortesirile să țin încă strună și sunt aproape desparate pe această temă.

Zaranțeni au fos conchemați de protopretorul lor *Krasznay* la consfătuire specială a lor pe 12 Maiu. Pe *Români* i-a chemat cu invitări hectografiate românești (Vezi, câte-odată știu și românește slujbașii nostri!). Și vrea să-i ducă în tabăra fișpanului.

Nădăduim că *Români* au avut bunul simț a nu participa, și vor urma sfatul vrednicului lor anteluptător protopop *V. Dămian!*

Ni-se spunea zilele trecute, că și *Fișpanul* va cita la sine pe toți slujbașii comitatensă cari sunt și membri ai congregației, și anume tot unu câte unu, — dar... nici decum nu în treaba alegerii de vicișpan, ci... pentru alte treburi ofici-oase, numai, vezi d-ta, s'a nimerit, ca chiar acum să-l apuce pe dl *fișpan* dorul de slujbașii săi, până și de notarii și de birale cari au vot în congregație, să-i cheme la „*Besprechung*“ pentru binecuvântate treburi de slujbă... Și, cum dl *fișpan* se vede că are destul răgaz, era vorbă că nici nu o să-i cheme naintea feței *Măriei Sale* pe toți de-odată — că atunci, știți, cei din șirele de napoi nu prea ascultă, — ci pe unul pe fiecare pe rând, și fiecărui îi va ținea dicția despre... însemnătatea datorințelor slujbei sale!..

Pe când scriam noi aceste șire, acest *General-Besprechung* poate s'a și ținut deja.

asmuța s'ermenele animale, ca cel mai meșter gladiator.

Cu atât mai v'ertos era îngrijată dulcea lui mamă pentru unicul și mult iubitul ei fiu. Dînsa fi știuse împartăși cu multă istețime și putere de spirit dragostea ei, astfel, încât întâiele lui porniri erau pentru tot ce e bun și nobil.

Dînsa știu impune fiului ei credința ca o sfântă datorință, nădejdea ca o dulce mângâiere și bucurie, — și a le sădi astfel în inima lui, că prințzând acolo rădăcini, creștea și înfloreau în mod uimitor, încât în scurt timp mult iubitul băiat împlinea lucruri, cari la vârsta lui se puteau socoti de eroice.

Miguel era la vârsta lui de 18 ani plin de spirit și vioiciune, și mai presus de toate un june cu înaltă stare morală. Tot ceea-ce mama lui îi sădise cu adâncă ei dragoste, și tot ce l'a învățat și în suflet l'a turnat — el păstrase cu mai mare pietate, și curățenie. Și era un băiat dela natură frumos; avea o înfățișare și un tip adevărat spaniol, nobil cavalier prin manierele lui, și cu tot atâtea grații ce nasc împreună cu omul. Plin de istețime rară, părea a se înălța mai pe sus de rassa andalusiană de odinioară.

Tatăl lui *Miguel* se hotărî în fine a trimite pe fiul său la „*Sevilla*“ spre a urma studiile juridice.

Noi ne luăm voe a aminti de nou membrilor români, să se presinte și ei pe 18 Maiu la Deva, spre a duce în deplinire hotărârea clubului românesc, ca, de se poate, să scăpăm comitatul măcar de acea năpastă, ce a avea în cele două posturi din fruntea sa, pe doi cumnați, așa că atunci când unul te va lovi și te vei plânge la celalalt, drept „rezoluție la apelatie“ îți va mai croi și el una, mai altfel ca cumnațul său. Mai ales că cumnațul cel de-asupra, e pretin bun, fost coleg de școală, cu strașnicul Tisza Pișta!.. Apoi plânge-te dacă ai cui, și mai sus, când te vor nedepțăți cumnații de aci!

Pentru marele public, care are lucru cu comitatul, acest lucru nu e de mică însemnătate, și reușind Pogány, am contribuit și noi, ca între două rele, cel puțin să ne apese cel mai mic! Acesta e motivul, care ne-a hotărât să luăm și noi poziție în această luptă în jurul scaunului de vicișpan.

Dar noi nu chemăm pe Români numai pentru acest obiect la congregație, ci pentru că de fapt vin în dezbateri și alte multe chestii de însemnătate pentru noi, printre cari rapoartele despre manipularea averii comitatului și a comunelor.

Constatăm cu părere de rău, că dl Dr. A. Muntean, membru al comitetului clubului comitatens de curend reconstituit, deși în adunarea gen. de constituire ținută în 4 n. c. s'a decis cu totalitatea voturilor, afară de 2, ca membrii congregaționali, aparținători clubului român, să spriginaască reușirea lui Pogány Béla, de vicecomite, — totuși dsa pledează și agită cu graiul, prin foaia sa, și prin scrisori, în favoarea lui Török, desconsiderând ori-ce disciplină de partid și nebagând în samă principiul parlamentar, că minoritățile leale să supun decisiunilor majorității.

Dsa însă, departe de a ține seama de atari principii, ridiculizează însași adunarea din care a făcut parte, numindu-o „majoritatea celor... puțin“, iar concludul ei îl numește un „conclud rătăcit“ și dă dela sine deslegare ori-cui a vota pentru Török, și nu pentru candidatul acceptat și de club!

Cei-ce au fost la acea adunare știu, că concludul era să se aducă o-

Provăzută cu mai multe scrisori de recomandare către puternici amici și rudeni clasa cea mai înaltă a nobilimii, pleacă tinerele noastre spre cea mai mare înfrustrare a mamei sale către capitala Andalisi.

Miguel avea și el ca toți oamenii, în butul multelor daruri și însușiri bune, — partea lui cea slabă, — care cu puțin că nu l'a dus la perire. Avea dorința de a domina tot el, și asta i-se prefăcu aproape în a doua natură, și avea o închipuire sumeată despre sine însuși!

Indatinat de unic copil a avea atingere mai mult numai cu ființe cari îi erau supuse, și peste cari el era stăpân, cari priveau la dînsul cu un fel de respect și admirație — în societatea nouă unde ajunse acum — și unde i-se deschideau porțile cu un fel de prevenire de oaspe, — el cel desmerdat și imbuibat, nu se putea afla nici decum bine.

(Va urma.)

A murit Jokay, marele romancier ungar, în 5 Mai sara. L'au îngropat pe spesele statului, ca mort „național“ maghiar. Era de 79 ani. În scrierile lui era naționalist înflăcărat și pe Români nu odată i-a vorbit de rău, poate fără a-i cunoaște decât după nume.

bligător pentru toți, și numai la declarațiile dlui Muntean și Dr. Moldovan, că și ei vreau să se țină de club, dar în cazul acesta fiind angajați, ce se facă, că atunci ei trebuie să iasă din club, — de dragul păcii și în nădejdea unei conlucrări mai departe împreună, s'a înmuiat într'acolo, că li-s'a dat îndrumare în prima linie a să desangaja față de Török și a rămânea pasivi, și numai în castrem a vota și pentru el.

Nimeni însă nu a crezut, că după această leală purtare a clubului, va urma această pășire răsvrăitoare a dlui Muntean contra clubului, în care tare a ținut să fie și dsa.

Vom reveni după alegere, căci nu voim să apară, că ne punem pe ceartă noi între noi, în fața acestei alegeri între doi candidați străini.

Rězboiul.

Până acum Rușilor le merge încă rău de tot.

Abia i'au bătut Japonezii la Yalu, și îndată a venit știrea, că generalul de pe mare Togo, care a nimicit pe Macarov, a reușit de a închis de tot corăbiile rusești în portul Port-Arthur: a trimis vre-o 10 corăbii goale, pline de bolovani, să fie scufundate în gura portului unde apa e mică și ieșirea e strîmtă, și prin 2 vase scufundate chiar acolo, a închis intrarea și eșirea! Asta a desnădăduit și mai reu pe Muscali, că acum Japonezii pot descărca trupe unde vreau pe țărmi în jurul Port-Arthurului, că n'are cine-i mai impede!

Trupele rusești se retrag mereu speriate din calea iuților Japonezi, și generalul lor a vestit acasă, că cu armata câtă o are, nu poate ținea piept cu Japonezii.

De aceea acum e vorba să se pună întreaga armată rusească pe picior de rězboiu.

Da, dar' poate sosi numai pe rând acolo, ear' japonezii bat pe rînd la ei!

Port-Arthurul e încungiuat și au început a-l bombarda și de pe uscat și despre mare. 25.000 soldați ruși din el sunt în primejdie a fi prinși. Și ajutor nu-i de căpătat, că japonezii au rupt linia ferată și telegraful, ba și cablul submarin (telegraful pe sub mare), încât nime nu mai poate căpăta știri că ce-i cu ei!

Se spune că comandantul rusec a dat poruncă flotei, să scufunde ei înșiși toate corăbiile aflătoare în Port-Arthur, ca să nu cadă de-a gata pe mâna japonezilor, cari ar porni apoi cu ele tot contra Rușilor!

Pân'acum Rusilor le merge rău de tot.

Coferența Învțătorilor.

După vorbirea de deschidere a dlui comisar — despre care vorbim în fruntea foii, — a luat cuvânt d-nul protopresb. V. Domșa, salutând pe învățătorii întruniți și scotînd la iveală buna relație ce trebuie să fie între biserică și școală, asta ca școală pentru mlađițele tinere ale poporului, ear' biserică ca școală pentru cei mari.

Inv. dir. C. Baicu mulțumește în numele învățătorilor pentru cuvintele adresate lor de dl comisar și de dl protopop, și îi salută cu plăcere în mijlocul lor.

Din partea inspectoratului regesc e de față dl prof. Dionisie Doșa.

În lipsa de loc, nu putem descrie azi decursul întregii conferințe, amintim numai, că și-au desvoltat temele ori prelegerile de model, d-nii Ioachim Cerbicean (Șibot) fiind mult apreciat pentru reușita lucrare despre învățământul ca mijloc de educațiune;

— dl Teofil Crișan (Băcînt) despre cauzele analfabetismului la poporul nostru, provocînd o frumoasă și folositoare discuție asupra acestei teme; — Nicolau Botean, prelegere practică despre Rezebelele cruciate; — I. Baci (Orăștioara) prelegere practică despre magnetism; — I. Branga (Orăștie) despre însemnătatea cîntării în școala populară cu deosebită privire la poporul nostru, o temă bină meditată și cu competență înzestrată de folositoare îndrumări; — C. Baicu (Orăștie) cetește aprecierea sa asupra „Igienei școlare“ de Dr. Beu; — S. Vlad (Balșa) cetește a doua lucrare despre însemnătatea cîntării în școala populară.

Toți prelegătorii s'au achitat cât se poate de bine de însărcinarea lor, ear' prin discuțiile frumoase ce s'au iscat în jurul temelor, și la cari au luat parte cei mai dibaci învățători, — conferența a reînprospătat în memoria tuturor multe idei și principii bune, auzite ori cete prin cărțile didactice, dar' cam uitate, precum a scos la iveală și multe îndrumări nouă practice, esperiate de unul și altul din învățători în anii dascăliei sale.

Peste tot conferența a fost ținută la nivel și ochiul luător aminte a trebuit să întrevadă, că, conduse de oameni de specialitate, — cum și la Orăștie a fost — conferențele acestea sunt de netăgăduit folos pentru corpul învățătoresc, pentru împintenarea lui, pentru înzestrarea lui cu nouă povețe, cu nouă spriginuri în greaua sa carieră.

NOUTĂȚI

Volnicile cele mai blăstămate aflăm că s'au făcut la compunerea listelor electorale în comitatul nostru. S'au scris din unele comune aproape toate numele oamenilor așa de schimonosite, că se nu se recunoască omul însuși, când îl stigă! Au întors 2—3 litere la alt loc; în loc de Natrapei: Napatrei, în loc de Basarabă: Barabasa, etc. Firește, anul viitor pot fi alegeri, deci să fie destule moduri necinstite de a respinge pe Români dela vot!

În cercul Dobrei, o! acolo e splendid: toți șusterii, scribălii golani streini, cari nu plătesc nici o dare și n'au nici un titlu de drept, sunt luați în listă! S'a dat firește recurs contra compunerii listei.

Asfalt la Orăștie. În ședința dela 7 Maiu comunitatea orașului nostru a împuternicit magistratul a încheia contract cu firma „Neufecht“ soc. de asfaltare pe acții, firmă din străinătate, având filiale și în Ungaria. Lucrările de circa 140.000 cor. această firmă le face mai ieftin și cu condiții de plată mai favorabile (pe timp de 10 ani).

Să va asfalta trotuarul în stradele: Promenadei, Vintului, Apei, Claustrului, De mijloc, Morii, Drumul țerii până la moara din jos, Cetății, Romoșelului până la podul școalelor de meserii, Bereriei, Beriului, Ciörgarilor (până la casele dlui Amlacher), Piața poliției, Între tîrguri, și a Poștei vehi.

Concertul

Reuniunii române de cîntări din Orăștie.

S'a dat Sâmbăta trecută seara, în 7 Maiu n. A fost o bucurie pentru toate inimile celor-ce au luat parte, ba chiar o surprindere ne-a fost acest concert, început și terminat în chip încântător. Surprinderea a fost: prezentarea corului Reuniunii cu orchestră aleasă din musicanții din loc, spre a executa cu atât mai măreț înălțătorul *Marș al lui Mihaiu Viteazul*, fericit arangeat pentru cor și orchestră, de măiestru I. Vidu. Te înalță, te răpește! Corul Reuniunii noastre de cîntări a fost la culme, puternic! Publicului i'a plăcut așa de mult, că dl Branga

a trebuit să repeteze imediat electrisătorul marș!

A urmat programul mai departe, cu succes asemenea deplin, fiind corul peste tot desevirșit de bine instruat, încât aproape fiecare punct a trebuit să fie repetat spre a mulțumi plăcerea publicului. Dl Ioan Jantea în solo din „Răsunetul Ardealului“ a fost la toată frumseța și dulceața vocii d-sale, fiind și special viu aplaudat.

La urmă, drept încheiere, la stăruința publicului, dl Branga a trebuit se urce de nou musicanții pe scenă și, în afară de program, se încheie concertul tot cu electrisătorul Marș al lui Mihaiu, cîntat și acum de două-ori!

A fost o seară însuflețită musicală, deși public relativ mai puțin ca alte-dăți la concertele d-lui Branga.

Felicităm călduros pe dl dirigent al Reuniunii, care modest și... fără nici o remunerație, își dă atât de frumoase străduințe din curată dragoste de artă, — prezentându-se naintea noastră cu corul d-sale de flăcăi și fete din popor, așa de bine instruați, încât cu cinste ar putea sta alături cu coruri simile de inteligenți!

Laudă aducem și harnicilor juni și mîndrelor fete din cor, că își jertesc timpul și pentru atari scopuri musicale, nobile!

A urmat joc, foarte vesel și animat, până spre ziuă.

Dl director și deputat Dr. A. Vlad a plătit coriștilor un butoiu de bere, mistuită de ei cu veselie în pauză.

A rămas și un profit curat în favorul Reuniunii, de vre-o 60 cor.

Stejarul dela Cebea. Publicăm în numărul de față bine inspirata posesie a dlui Vasile E. Moldovan, student universitar, în timpul de față rob la Cluj, jertfă a presei noastre naționale.

Frumoasa poezie va fi declamată în o serată pe care o vor arangea universitarii români din Cluj.

Cu o cale vestim cu plăcere onoratului public românesc și tuturor iubitorilor de literatură, — că dl Vasile E. Moldovan a pus sub tipar un nou volum de nvelete și schițe, sub titlul

„Raze de lună“

care va apare peste vre-o 2 luni de zile, volum în care dl. Moldovan se dovedește și mai mult de aceea ce e: un scriitor de spirit, bun observator, și persiflator pișcător al aparițiilor greșite în societate ori literatură, dar' peste toate plînd și din toate transpirînd iubirea de neam și de al lui progres în toate!

Ci-că iubire fără ceartă nu există. Așa și e. Și dl Moldovan în iubirea sa curată a tot ce e românesc, ceartă uneori necruțător aparițiile ori curente greșite din viața noastră, dorind îndreptarea lor și deci pornirea neamului pe calea cea bună!

Salutăm hotărîrea dsale de a da literaturii noastre ardeleni un nou volum, care va dovedi cetitorului inteligent, că autorul romanelor „Meteor“ și „Dușmănie“ a făcut frumoase progrese deja dela acele volume până la acesta, și promite a deveni un scriitor ardelean de prima forță.

Harnicii Românași. O nouă veste plăcută. Dl Dr. Alexandru de Vaida Voievod voinde să-și clădească un palat în piața Clujului a scris un concurs, la care s'au prezentat numeroase planuri dela arhitecți din Ungaria, Austria și Germania. Premiul prim

a fost acordat planului cu motto „Tapir“, lucrat, precum aflăm cu plăcere, de destoinicul arhitect român din Viena, dl Cesar Popovici.

Iată un caz mai mult, unde tinerii români stabiliți în străinătate, fac onoare neamului lor, prin destoinicia și hărnicia lor!

Lăpădarea vieții se pare că prinde a fi socotită în chip tot mai ușuratic în zilele noastre. Până și băieți tineri și fete, iau revolverul și-și lapădă viața! O tristă întâmplare de acest fel a avut loc la Orăștie în 7 Maiu: Un tinăr student în clasa a 8-a gimnasială la gimn. reformat din loc, și-a luat zilele cu două trăsături de revolver. Era copilul unui medic din Chișineu. Părinții l'au dus acasă și l'au înmormântat acolo.

Heveș-i trebuie că-s feciorii din comitatul Heveș, căci conducătorii acelu comitat au adresat cerere Dietei, ca să steargă din lege opriștea de-a să însura feciorii nainte de a scăpa de cele trei asentări. Să se poată însura și mai iute... Comitatul nostru încă e rugat de ei a sprigini această cerere.

„Cartea sănătății“ este titlul unei prea folositoare cărți de igienă, pe care dl Dr. Stefan Erdélyi, a scos-o de sub tipar la Orăștie. Cartea e menită de manual de igienă pentru școalele superioare civile și preparandiale de fete, — servește însă tot odată și de consilier igienic pentru femeia cultă în diferitele faze ale vieții, provăzându-o cu povețe fel și fel pentru paza sănătății proprii și a familiei. Opu, care se estinde pe 20½ coale tipar, costă broșat numai 3 cor. și se poate procura la autor în Orăștie.

Fiind carte de real folos pentru fiecare familie cultă, o recomandăm cu căldură turora. Ear' în numerii viitori vom da pagini alese din folositoarele povețe igienice ce cuprinde.

Pedeapsă pentru tricolor. Am scris în numărul nostru 15 despre tricolorul pus la Lăpușnic în noaptea de Paști și perchisițiile făcute de gendarmi în ziua de Paști!

Acum aflăm, că ajungînd cauza la fisorgăbirul Hőhn, acela, drept adio dela cercul a carui satrap atăta timp a fost, a pedepsit pe dl Ioan Gavrilă m. faur, numai pe temeul bănuelii că el ar fi pus steagul național din deal, că de dovedit nu s'a putut dovedi că cine l'a pus! Și l'a pedepsit cu 15 zile arest și și în bani sumă considerabilă!

Dreptate, nu-i vorba, ca la noi! Dl Gavrilă a recurat, firește, contra volnicei și strașnicei dsale pedepsiri.

Comitatul Hont a trimis și comitatului nostru adresă, să spriginească cererea lui către dietă, ca să se iee prin lege măsuri contra sistemului de a avea numai un copil și mai mult nu, ce bîntue în acel comitat! Rău s'au franțuzit Ungurii prin Hont, dacă au ajuns deja la sistemul de un copil, deci mai „moderni“ și ca Francezii și Sașii, cari își doresc macar doi...

Recruții. În sfârșit am ajuns totuși să vedem pe recruți sosiți la... munca zilnică. În 9 și 10 Maiu soseau cete-cete dela gară spre a se presenta la regiment. Cu toate că sosirea lor a fost estan în un anotimp așa frumos, primăvara, ori poate tocmai pentru asta, nu am prea văzut printre ei, ca în alți ani, fețe vesele,

ei — ei veneau posomorâți și gânditori din seamă afară. Ce e drept — sunt și puțini Români printre ei, — cea mai mare parte sunt străini de limba noastră. Și de aci și deosebirea între recruții de anul ăsta și între cei din alți ani. Câci pe la noi ce a fost de frunte și bun, ne-a ascultat sfatul și a plecat de astătoamnă sub steag, și acuma aceia's „firări și căprari“ —

Meseriaș român distins! Dl Iustin Olar, directorul conducător dela „Asociațiunea călțunarilor din Arad“ a fost decorat de „Asociația regnicolară a industriașilor“ cu medalia de bronz. Dl Iustin Olar e întâiul meseriaș român, distins pentru hărnicie din partea străinilor!

Adevărat!

Marele scriitor rusesc Leo Tolstoi, cel ale cărui scrieri sunt tot atâtea mici evanghelii moralisătoare, cari tind a înspăimânta pe om de păcate și de multele rele spre care e aplicată firea ome-nească, — a fost cercetat decurând de un bun prețin al său la proprietatea lui în Iasnaia Poljana, și a fost găsit lucrând la un nou roman, care va apare sub numirea de „Năzdrăvăniile războiului“, dedicat războiului ruso-ia-ponez.

Și deși plin de înaltă învățătură și știință, învățatul rus, ca și tot poporul său e om plin de credință, religios, moral, lucru ce se simte și scrierile lui în toate. De aceea el nici că scrie, nici că vorbește mai îndelung cu cineva, ca să nu aducă vorba despre religione și credință și despre însemnătatea lor. Așa și acum, vorbind cu amicul ce l-a cercetat, a zis cuvintele pline de frumos înțeles:

„Fără religione nimic nu se poate dobândi. Noi oamenii, și celelalte ființe viețuitoare pe pământ, nu suntem decât niște ferestri, prin cari privește Dzeu în lume!“

Decisiuni ministeriale în afaceri industriale

(În atenția meseriașilor noștri)

— Conform unui nou ordin ministerial, în viitor măestri nu pot scrie în cartea de lucru a cafelor — observări referitoare la purtarea și hărnicia calfei — numai atunci când calfa, din buna lui voie — cere aceasta.

— Când cineva pune în vânzare mărfuri cu numele altuia, sau numai cu provocare la marfa ce poartă numele (de pildă: cognac à la Keglevich, papuci à la Dragoș etc) — comite transgresiune și se pedepsește aspru.

— Cei ce se ocupă cu afaceri de comisiune, pot mijloci afaceri în toate ramurile de comisiune, — fără să fie siliți să numească înainte (la cererea îngăduinței pentru afaceri de comisiune) felul mărfurilor, cu vânzarea cărora se ocupă.

FEL DE FEL

Părul capului. Englezii mai ales, au numărat de multe-ori, câți peri are omul pe cap. S'a constatat, că oamenii blonzi au păr mai des (bucurați-vă amicilor V... și S..., da de dă Dzeuși-la voi, fie și mai târziu!) ear femeile peste tot au păr mai des decât bărbații. Femeile blonde au cam 140.000 de fire de păr, cele oacheșe au numai 109.000, cele brunete au 102.000, iar cele cu perul roșu numai 80.000. Părul unei femei blonde pus fir lângă fir, ar forma o linie de 110 chilometri de lungă!...

Editor și redactor responsabil **Iulius V. Ioanovici.**

Humorul lui Heine. Poetul Heine era foarte iubit de femei. În zilele lui din urmă zăcea într'un spital din Paris atât de bolnav, încât nu se putea întoarce de pe o latură pe alta. Dar glumeț și rizându-și mereu de lume în viața lui, el și murind își bătea joc de sine însuși.

Intr'o zi veni un prieten și-l vadă și sosi chiar pe când două femei bătrâne mutau pe poet cu straiul dintr'un pat într'altul.

„Ce mai faci, Heinrich?“ îl întreabă prietinel.

Heine zimbă: „Foarte bine! Cum vezi, mă poartă și acum femeile pe palme, cum m'au purtat totdeauna!“

Ingropată de vie. În Egerszeg murise fata de țeran Elena Fritsch. Părinții ei o îmbrăcară în hainele ei cele mai bune și băgară cu ea în coșciug toate lucrurile ei scumpe. La înmormântare luase parte lume multă.

În seara după îngropare pe la 9 ore, bătă deodată cineva la fereastra familiei cu moarta. Deschiseră ușa vâzută spre marea lor spaimă înaintea lor pe moarta ce o îngropase după amiazi!

Pe când incremenit tatăl se uita la fată ca la o minune și nu puteai scoate o vorbă din ea, fata îi povestea cum a înviat ea...

Spune că a simțit deodată o durere teribilă și isbită de ea se trezi din somn și să vâzu așezată într'un coșciug, și mai vâzu cum doi oameni suiau scara ce o puseră în mormânt. Atunci s'a sculat, și'a băgat de seamă că-i lipsesc 3 degete dela mâna dreaptă. A eșit din groapă și'a vâzut încă pe cei 2 oameni cum fugeau muncind pământul și sărind peste zidul ce împrejmuște cimitirul!

Fata a fost dusă numai decât la părinții ei și chemat medicul. Acesta a constatat că într'adevăr Elena Fritsch fusese îngropată de vie, și înviată prin aceea că niște hoți merseseră să o despoaie de inelele ei scumpe.

Ziarele în Japonia. Întâiul ziar a apărut în Japonia la 1852. La 1879 eșeau deja 266 foi. La 1886 numărul ziarelor se urca la 2000, ear azi Japoniei au 4000 ziare, din cari 120 apar la Tokio (capitala lor).

Cel mai răspândit ziar este „Dsissi Skimpo“ (Timpul Nou) cu 400.000 abonati! Fie-care număr conține 96 pagini cu diferite ilustrațiuni, fotografii și caricaturi! Al doilea era „Nil Koku Șincun“ cu 300.000 abonenti. Acesta însă a fost oprit de guvern, pentru-că a scris un articol contra războiului!

Nu sărută Papei mâna... Vre-o câțiva americani, care nu se țineau de religionea romano-catolică, au fost deunăzi la Papa în audiență. Papa i-a primit cu bunăvoință. Când s'a sfârșit audiența, Papa, potrivit ceremonialului din Vatican, a întins Americanilor mâna spre sărutare, dar Americanii n'au sărutat Papei mâna. Aceasta a produs mare neplăcere în Vatican. Se crede, că de aci înainte Americanii nu vor mai avea intrare la Papa, decât numai pe baza unei scrisori de recomandare din partea vre-unui episcop.

Acții „Geogeană“.

5 acțiuni de-ale institutului „Geogeană“ se vând din mână liberă.

Adresa vânzătorului o dă administrația acestei foi.

Sz. 276—1904. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1898. évi 9583. számú végzése következtében Dr. Vlád Aurél „Ardeleana“ javára Adám Iuon és társai ellen 176 K s jár. erejéig 1898. évi november 5-n foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 940 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyogyi kir. járásbíró 1904-ik évi V. 141/5. számú végzése folytán 176 K tőkekövetelés ennek 1896. évi május hó 2-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 35 K 8 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Folt községében Adám Iuon és Szabau Salamon és Lula Dionisie lakásán leendő eszközzésére 1904. évi május hó 24-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyogyon 1904. évi május hó 5 napján.

Ruszuly Imre,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 2900—1904. tlvben.

Árverési hirdetményi kivonat.

A dévai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy „Ardeleana“ pénz és hitelintézet végrehajtatónak Vojka Nikolai vormágai lakos végrehajtást szenvedő elleni 80 K s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.-cz. 14. §. alapján a 146. 167. §§. értelmében a dévai kir. törvényszék, a dévai kir. járásbíró területén levő Vormága községben fekvő a Vojka Nikolaj jutalékát képező a vormágai 25 flykben

A 1 rsz. 5051. hrsz. 217 2/7 rszre 287 K a 25 sztkv. A 1 2 r. 427 hr. 2/7 r. 14 K

3	668. 667. hr.	35 K
4	898. hr.	36 "
5	955. 956. hr.	31 "
6	1122. hr.	27 "
7	1251. "	80 "
8	1283. "	31 "
9	1310. "	63 "
10	1326. "	30 "
13	1888/2 hr.	58 "
14	3205. hr.	244 "
15	3443. "	120 "
16	3886/2 hr.	14 K

ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi június hó 19 napján d. e. 9 órakor vormága község házánál a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-dékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatóság.

Deva, 1904. április hó 3-án.

Fábián,
kir. tszéki bír.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratu-lui public, că în depositul meu se găsește

Bere „Dreher“ de Martie și malata

în sticle zilnic proaspet umplute, care pentru gustul seu plăcut și cuprinsul seu bogat, e tare răspândită.

Aceste beri nu sunt a se confunda cu berele bavareze de provință, deschise ori negre, bock.

Doresc să atrag încă luarea aminte a Onor. Public asupra faptului, că mi-am câștigat dreptul exclusiv de a vinde

apa de masă „Borszék“

cea cu renume universal, pe teritoriul Orăștiei.

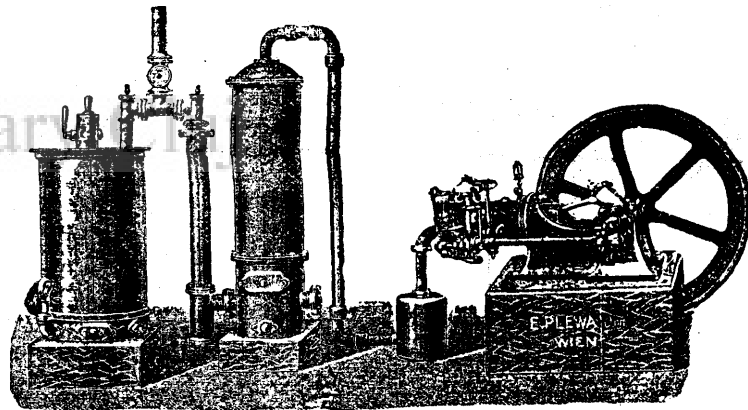
Comandă atât pentru bere, cât și pentru apă, sunt a se adresa la depositul meu **David Șcharer.** (Szászváros, Str. cetății 11-13)

Cu stimă

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körút 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului **E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek** Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

— Tot aceiași motoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuielile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

o Să primesc reprezentanți solizi în provincie. o

17—25

„TIPOGRAFIA NOUĂ“ în Orăștie

provăzută cu cele mai noue și elegante soiuri de litere, — se ofere Onor. Public pentru tipărirea de cărți, broșuri, foi, anunțuri, invitații, placate, și ori-ce alt soi de tipărituri.

Numărul de față al foi »LIBERTATEA«, tipărit în „Tipografia Nouă“ presintă și el în parte bogăția și variația caracterelor de care dispune.

Prețuri moderate! ✨

✨ Executare repede!

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.